

แผนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต
(Fraud Risk-Assessments)
ประจำปีงบประมาณ 2567

องค์การบริหารส่วนแม่พริก
อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

สารบัญ

1. บทนำ	3
2. วัตถุประสงค์	3
3. คำจำกัดความ	4
4. ขอบเขตการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA)	3
5. แนวทางปฏิบัติในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต (Fraud Risk-Assessments: FRAs)	5
6. แบบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต (Fraud Risk-Assessments Report)	8
ภาคผนวก ก : เกณฑ์การประเมินความเสี่ยง	16
ภาคผนวก ข: แผนภาพความเสี่ยงและระดับความเสี่ยงการทุจริตที่ยอมรับได้	18
เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต (Fraud Risk-Assessments) ปี 2567	

1. บทนำ

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ได้พัฒนาเครื่องมือการประเมินเชิงบวกเพื่อเป็นมาตรฐานการป้องกันการทุจริตและเป็นกลไกในการสร้างความตระหนักให้หน่วยงานภาครัฐ มีการดำเนินงานอย่างโปร่งใส และมีคุณธรรม โดยใช้ชื่อว่า **“การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA)”** เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าการดำเนินงานขององค์กรจะปราศจากการทุจริตในทุกรูปแบบหรือหากมีการกระทำทุจริตเกิดขึ้นองค์กรก็สามารถรับทราบและตอบโต้ได้อย่างทันท่วงที รวมถึงการส่งเสริมพัฒนาและปรับปรุงมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้เหมาะสมและสอดคล้องตามสภาพแวดล้อมของหน่วยงานภาครัฐหรือรูปแบบการกระทำทุจริตที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและซับซ้อน มากขึ้น โดยให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ดังนั้น องค์กรบริหารส่วนตำบลแม่พริก จึงได้จัดทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต (Fraud Risk-Assessments: FRAs) ตามนโยบายและแนวปฏิบัติการควบคุมภายในขององค์กรบริหารส่วนตำบลแม่พริก โดยอ้างอิงจากหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายใน สำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561 และแนวทางประเมินความเสี่ยงทุจริตของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) และแนวทางอื่นๆ ที่ภาครัฐกำหนด เพื่อให้มั่นใจได้ว่าองค์กรบริหารส่วนตำบลแม่พริก มีกลไกการบริหารจัดการความเสี่ยงทั้งในเชิงป้องกัน การค้นหาหรือตรวจจับ และการตอบสนองต่อการทุจริตของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันหรือความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ชื่อเสียง และความเชื่อมั่นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กรบริหารส่วนตำบลแม่พริก

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อให้การประเมินความเสี่ยงการทุจริต มีความสอดคล้องกับนโยบายความขัดแย้งทางผลประโยชน์ขององค์กรบริหารส่วนตำบลแม่พริก และเป็นไปตามแนวทางประเมินความเสี่ยงทุจริตของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) หรือแนวทางอื่น ๆ ที่ภาครัฐกำหนด

2.2 เพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ และไม่ส่งต่อการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรบริหารส่วนตำบลแม่พริก รวมถึงไม่ส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงภาพลักษณ์ขององค์กร และความเชื่อมั่นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2.3 เพื่อพัฒนาและปรับปรุงมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต โดยมีการติดตามประเมินผลและการรายงานต่อผู้บริหาร และคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

2.4 เพื่อส่งเสริมให้พนักงานทุกระดับขององค์กรบริหารส่วนตำบลแม่พริก เกิดความตระหนัก และให้ความสำคัญต่อการบริหารความเสี่ยงการทุจริต และร่วมสร้างวัฒนธรรมที่ดีในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันในทุกรูปแบบ และหลีกเลี่ยงการกระทำที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์

3. คำจำกัดความ

การทุจริต หมายถึง การปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติในตำแหน่งหน้าที่ หรือการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบในทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการให้หรือรับสินบน การนำเสนอ หรือการให้ค้ำประกันว่าจะให้ การขอ หรือการเรียกร้อง ทั้งที่เป็น ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด ที่เป็นการขัดต่อศีลธรรม จริยธรรม และกฎหมาย กฎ ระเบียบ นโยบาย ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลอื่นใดที่ดำเนินธุรกิจกับองค์กร เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์อันมิควรได้ทั้งต่อองค์กร ตนเอง หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง

สินบน หมายถึง ทรัพย์สินหรือประโยชน์ (ส่วนบุคคล/ส่วนรวม) อื่นใด ที่เสนอว่าจะให้ สัญญาว่าจะให้ มอบให้การยอมรับ การให้ หรือการร้องขอสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันส่งผลต่อการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งในลักษณะ จูงใจ ให้กระทำการหรือไม่กระทำการที่ขัดต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ

ทรัพย์สิน หมายถึง สิ่งที่มีมูลค่าที่มีตัวตน ได้แก่ เงินสด เช็ค ตราสารหนี้ ตราสารทุน ยานพาหนะ สินค้า เครื่องจักร อาคาร ที่ดิน เป็นต้น

ประโยชน์อื่นใด หมายถึง สิ่งที่มีมูลค่าไม่มีตัวตน ได้แก่ การลดราคา การรับความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร สัมปทาน ค่านิยม สัญญาเช่า หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

ความขัดแย้งทางผลประโยชน์ หมายถึง การขัดแย้งแห่งผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ของ องค์กรการบริหารส่วนตำบลแม่พริก ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม เป็นสถานการณ์ที่ผู้บริหารและคณะผู้บริหาร ท้องถิ่น หรือพนักงานส่วนตำบล ลูกจ้าง มีบทบาทหน้าที่หรือความสัมพันธ์อื่นที่มีวัตถุประสงค์หรือผลประโยชน์ ขัดแย้งกับบทบาทหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลแม่พริก ทำให้การปฏิบัติงานของผู้บริหารและผู้บริหาร ท้องถิ่น หรือพนักงานส่วนตำบล ลูกจ้าง ผู้ที่นั้นขาดความเป็นอิสระและเป็นกลาง ความขัดแย้งอาจเกิดขึ้นจาก ผลประโยชน์ส่วนตน ไม่สอดคล้องกับผลประโยชน์ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่พริก จึงทำให้ ผู้บริหารและ คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือพนักงานส่วนตำบล ลูกจ้าง นั้น ต้องอยู่ในสภาวะการณ์ที่ต้องเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจไม่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์การบริหารส่วนตำบลแม่พริก และอาจนำไปสู่การทุจริตและประพฤติมิชอบ

การยกยอกทรัพย์สิน หมายถึง พฤติกรรมมิชอบที่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อการครอบครองหรือ ใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์กรอย่างไม่ถูกต้อง หรือเป็นเหตุให้องค์การบริหารส่วนตำบลแม่พริก สูญเสีย ทรัพย์สิน โอกาส หรือประโยชน์อื่นใด โดยมีเจตนาที่จะหาประโยชน์ส่วนตนและผู้อื่น (เช่น คนในครอบครัว ญาติ พวกพ้อง เป็นต้น)

การทุจริตในการรายงาน หมายถึง การปรับปรุงแก้ไขรายงานต่างๆ ไม่ว่าจะป็นรายงานทางการเงิน เช่น การบันทึกการเงิน งบการเงิน การรายงานข้อมูลทางการเงิน เป็นต้น และรายงานที่ไม่ใช่ทางการเงิน เช่น รายงานการบริหาร รายงานผลการปฏิบัติงาน เป็นต้น เพื่อปิดบังการยกยอกทรัพย์สิน บิดเบือนหรือปิดบังข้อมูล หรือการกระทำที่ไม่เหมาะสม หรือเพื่อหาประโยชน์ต่อตนเอง และผู้อื่น ซึ่งส่งผลให้รายงานนั้นขาดความถูกต้อง ครบถ้วน และเชื่อถือได้

4. ขอบเขตการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA)

เกณฑ์การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปี พ.ศ. 2567 จำแนกออกเป็น 10 ตัวชี้วัด ดังนี้

1) การปฏิบัติหน้าที่	6) คุณภาพการดำเนินงาน
2) การใช้งบประมาณ	7) ประสิทธิภาพการสื่อสาร
3) การใช้อำนาจ	8) การปรับปรุงระบบการทำงาน
4) การใช้ทรัพย์สินของราชการ	9) การเปิดเผยข้อมูล
5) การแก้ไขปัญหาการทุจริต	10) การป้องกันการทุจริต

ดังนั้น รายงานฉบับนี้ จึงกำหนดให้ประเมินตัวชี้วัดที่ 10 การป้องกันการทุจริต (ตัวชี้วัดย่อยที่ 10.1 การดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริต ข้อ O36 การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปี 2565) รอบระยะ 6 เดือนแรก (ต.ค. – มี.ค. ของปีงบประมาณ)

5. แนวทางปฏิบัติในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต (Fraud Risk-Assessments: FRAs)

ตามที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่พริก ได้จัดให้มีระบบการควบคุมภายใน โดยกำหนดให้ทุกหน่วยงาน ดำเนินประเมินการควบคุมภายในด้วยตนเอง (Control Self Assessment: CSA) เพื่อสำรวจกิจกรรม/ขั้นตอน การปฏิบัติงานที่มีโอกาสที่อาจเกิดการทุจริต โดยครอบคลุมทุกกิจกรรม/ทุกขั้นตอนการปฏิบัติงาน เช่น การ บริหารงานและปฏิบัติงาน (ตามบทบาทและหน้าที่) งานบัญชีและการเงิน งานบริหารทรัพยากรบุคคล งาน เทคโนโลยีสารสนเทศ และงานบริหารพัสดุ เป็นต้น และภายหลังจากการประเมินการควบคุมภายในด้วยตนเอง แล้ว กรณีสผลที่ได้จากการประเมินฯ พบว่ากิจกรรม/ขั้นตอนการปฏิบัติงาน มีความเสี่ยงที่อาจเกิดการทุจริตที่มี ค่าความเสี่ยงอยู่ในระดับที่องค์กรไม่สามารถยอมรับได้ หน่วยงานจะต้องดำเนินการพัฒนาหรือปรับปรุงมาตรการ ควบคุมเพิ่มเติมเพื่อลดโอกาสเกิดหรือผลกระทบจากความเสียหายให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ รวมถึงมีการ ติดตามประเมินผลและการรายงานตามรอบระยะเวลาที่กำหนดอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ การประเมินความเสี่ยง การทุจริต (Fraud Risk-Assessments: FRAs) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1: การกำหนดเกณฑ์การวัดความเสี่ยงในด้านผลกระทบ (Impact) และโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) เพื่อใช้ในการประเมินค่าความเสี่ยง (*ภาคผนวก ก*) และกำหนดระดับความเสี่ยงการทุจริตที่องค์กร ยอมรับได้ (Risk Appetite) เพื่อใช้ในการจัดลำดับความสำคัญในการจัดการความเสี่ยงการทุจริต (*ภาคผนวก ข*)

ขั้นตอนที่ 2: การระบุความเสี่ยงการทุจริตหรือเหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิดการทุจริต และการประเมินความ เสี่ยงการทุจริต โดยพิจารณาจากโอกาสและผลกระทบเพื่อให้ทราบค่าความเสี่ยงก่อนที่จะมีการควบคุม (Inherent Risk)

ขั้นตอนที่ 3: การระบุการควบคุมที่มีอยู่ในปัจจุบัน (Existing Control) และการพิจารณาความเพียงพอ ของการควบคุมที่กำหนดไว้ การวิเคราะห์ความรุนแรง และการประเมินความเสี่ยงการทุจริต โดยพิจารณาจาก โอกาสและผลกระทบเพื่อให้ทราบค่าความเสี่ยงที่เหลืออยู่หลังจากมีการควบคุม (Residual Risk)

ขั้นตอนที่ 4: การพัฒนาหรือปรับปรุงมาตรการควบคุมเพิ่มเติม หรือจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการ ทุจริตเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงลงให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้

ขั้นตอนที่ 5: การติดตามประเมินผลมาตรการควบคุมที่มีอยู่และมาตรการควบคุมที่ได้จัดทำเพิ่มเติม โดย จัดให้มีการรายงานต่อผู้บริหารท้องถิ่นหรือคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง ตามรอบระยะเวลาที่กำหนด

	- การทำสัญญาเช่าระยะยาวระหว่าง อบต.แม่พริก กับบุคคล หรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน									
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ตารางที่ 1 แบบแสดงความสัมพันธ์ของมาตรการควบคุมที่มีอยู่ (Existing Control) และความเสี่ยงการทุจริต (Fraud Risk)

ลำดับ	มาตรการควบคุมที่มีอยู่ (Existing Control)	ทุจริตคอร์รัปชัน			ทุจริตจากการยกยอกทรัพย์สิน		ทุจริตในการรายงาน	
		ผลประโยชน์ทับซ้อน	การรับ/ให้สินบน	การข่มขู่/เรียกรับผลประโยชน์	การแสวงหาผลประโยชน์จากการรู้ข้อมูลภายใน	การใช้ทรัพย์สินขององค์กรเพื่อประโยชน์ส่วนตัว	การปรับปรุงแก้ไขหรือบิดเบือนรายงานทางการเงิน	การรายงานทางการบริหารที่ไม่โปร่งใส
มาตรการเชิงป้องกันการทุจริต (Fraud Prevention: FP)								
FP1	ประกาศเจตจำนงสุจริตในการบริหารงาน และปฏิบัติตามภารกิจด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ยึดถือหลักคุณธรรมโปร่งใส							
FP2	จรรยาบรรณของ ผู้บริหาร พนักงาน ลูกจ้าง							
FP3	นโยบายการกำกับดูแลกิจการที่ดี การแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม และการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันและประพฤติมิชอบและแนวปฏิบัติตามนโยบายการกำกับดูแลกิจการที่ดี							
FP4	นโยบายป้องกันความขัดแย้งทางผลประโยชน์							
FP5	นโยบายการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ							
FP6	นโยบายการควบคุมภายใน							
FP7	นโยบายและแนวปฏิบัติด้านความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศ							
FP8	นโยบายและแนวปฏิบัติการจัดชั้นความลับ							
FP9	นโยบายและแนวปฏิบัติการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล							

ตารางที่ 1 แบบแสดงความสัมพันธ์ของมาตรการควบคุมที่มีอยู่ (Existing Control) และความเสี่ยงการทุจริต (Fraud Risk) (ต่อ)

ลำดับ	มาตรการควบคุมที่มีอยู่ (Existing Control)	ทุจริตคอร์รัปชัน			ทุจริตจากการยกยอกทรัพย์สิน		ทุจริตในการรายงาน	
		ผลประโยชน์ทับซ้อน	การรับ/ให้สินบน	การข่มขู่/เรียกรับผลประโยชน์	การแสวงหาผลประโยชน์จากการรู้ข้อมูลภายใน	การใช้ทรัพย์สินขององค์กรเพื่อประโยชน์ส่วนตัว	การปรับปรุงแก้ไขหรือบิดเบือนรายงานทางการเงิน	การรายงานทางการบริหารที่ไม่โปร่งใส
มาตรการเชิงป้องกันการทุจริต (Fraud Prevention: FP)								
FP10	นโยบายและแนวปฏิบัติการใช้บริการจากผู้ให้บริการภายนอก							
FP11	นโยบายและแนวปฏิบัติการใช้บริการจากผู้ให้บริการภายนอกด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ							
FP12	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน: กระบวนการจัดซื้อ/จัดจ้าง (อ้างอิงตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560)							
FP13	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน: กระบวนการบริหารสัญญา (อ้างอิงตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560)							
FP14	แนวปฏิบัติการแข่งขันการกระทำผิดและให้ความคุ้มครองผู้ร้องเรียน							
FP15	มาตรฐานการรายงานทางการเงิน รวมถึงแนวปฏิบัติทางการบัญชีที่ประกาศใช้โดยหน่วยงานกับดูแล							

ตารางที่ 1 แบบแสดงความสัมพันธ์ของมาตรการควบคุมที่มีอยู่ (Existing Control) และความเสียหายการทุจริต (Fraud Risk) (ต่อ)

ลำดับ	มาตรการควบคุมที่มีอยู่ (Existing Control)	ทุจริตคอร์รัปชัน			ทุจริตจากการยกยอกทรัพย์สิน		ทุจริตในการรายงาน	
		ผลประโยชน์ทับซ้อน	การรับ/ให้สินบน	การข่มขู่/เรียกรับผลประโยชน์	การแสวงหาผลประโยชน์จากการรู้ข้อมูลภายใน	การใช้ทรัพย์สินขององค์กรเพื่อประโยชน์ส่วนตัว	การปรับปรุงแก้ไขหรือบิดเบือนรายงานทางการเงิน	การรายงานทางการบริหารที่ไม่โปร่งใส
มาตรการเชิงค้นหา/ตรวจจับการทุจริต (Fraud Detection)								
FD1	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน: การจัดการทรัพย์สิน - การตรวจนับทรัพย์สิน (อ้างอิงตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560) - การปฏิบัติเมื่อทรัพย์สินสูญหายหรือกรณีลักทรัพย์							
FD2	แนวปฏิบัติการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ - การติดตามการการรายงานเหตุการณ์หรือความเสียหายที่เกิดจากการปฏิบัติงาน							
FD3	แนวปฏิบัติการควบคุมภายใน - การประเมินการควบคุมภายในด้วยตนเอง (Control Self Assessment: CSA)							
FD4	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน: การวางแผนและการปฏิบัติงานตรวจสอบ							
FD5	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน: การจ่ายเงิน – การรับเงิน							
FD6	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน: การจัดการทางการเงิน							

ตารางที่ 1 แบบแสดงความสัมพันธ์ของมาตรการควบคุมที่มีอยู่ (Existing Control) และความเสี่ยงการทุจริต (Fraud Risk) (ต่อ)

ลำดับ	มาตรการควบคุมที่มีอยู่ (Existing Control)	ทุจริตคอร์รัปชัน			ทุจริตจากการยกยอกทรัพย์สิน		ทุจริตในการรายงาน	
		ผลประโยชน์ทับซ้อน	การรับ/ให้สินบน	การข่มขู่/เรียกรับผลประโยชน์	การแสวงหาผลประโยชน์จากการรู้ข้อมูลภายใน	การใช้ทรัพย์สินขององค์กรเพื่อประโยชน์ส่วนตัว	การปรับปรุงแก้ไขหรือบิดเบือนรายงานทางการเงิน	การรายงานทางการบริหารที่ไม่โปร่งใส
มาตรการตอบสนองต่อการทุจริต (Fraud Response)								
FR1	ช่องทางการแจ้งเบาะแสการทุจริต - สายด่วนสำหรับแจ้งเบาะแสหรือร้องเรียนการทุจริต : 053 786368 - ระบบรับเรื่องข้อร้องเรียน (Internet : www.maeprik.go.th) - ระบบรับเรื่องร้องเรียน Online							
FR2	ช่องทางการรายงานการทุจริต (การรายงานเหตุการณ์หรือความเสียหายที่เกิดจากการปฏิบัติงาน) - ระบบ Operational Risk System							
FR3	แนวปฏิบัติและขั้นตอนการปฏิบัติการรายงานรายการความความขัดแย้งทาง							
FR4	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน: จัดการข้อร้องเรียนของผู้รับบริการ/ประชาชน							
FR5	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน: การดำเนินการสอบสวนทางวินัยและการลงโทษพนักงานที่กระทำความผิด							
FR6	คู่มือพนักงาน : วินัยและโทษทางวินัย							

ภาคผนวก ก : เกณฑ์การประเมินความเสี่ยง

เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงด้านโอกาสเกิด (Likelihood Assessment Criteria)

เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงด้านโอกาสเกิด เป็นเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้สำหรับพิจารณาระดับของโอกาสหรือความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์ความเสี่ยงต่างๆ จะเกิดขึ้นจริง โดยจะต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกองค์กรที่มีอิทธิพลต่อความเสี่ยง มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2 เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงด้านโอกาสเกิด (Likelihood Assessment Criteria)

เกณฑ์	เกิดขึ้นน้อยมาก	เกิดขึ้นน้อย	เกิดขึ้นปานกลาง	เกิดขึ้นสูง	เกิดขึ้นสูงมาก
โอกาสที่จะเกิด	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
L1 : ปริมาณของโอกาสที่จะเกิด (ร้อยละ)	น้อยกว่า 10%	อยู่ระหว่าง 10% - 25%	อยู่ระหว่าง 26% - 50%	อยู่ระหว่าง 51% - 75%	มากกว่า 75%
L2 : โอกาสเกิดเหตุการณ์กระทบผิด	เกิดขึ้นยากมาก แม้ไม่มีมาตรการควบคุม	เกิดขึ้นยาก เนื่องจากมีมาตรการควบคุมที่รัดกุมเพียงพอ	มีโอกาสเกิด เนื่องจากมาตรการควบคุมที่มีอยู่ขาดการนำไปปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	มีโอกาสเกิดมาก เนื่องจากมาตรการที่มีอยู่มีข้อบกพร่องจุดอ่อนที่เป็นช่องโหว่ให้เกิดความเสี่ยง	เกิดขึ้นง่ายมาก เนื่องจากไม่มีมาตรการควบคุม
L3 : สถานะของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง	สาเหตุที่แท้จริงของเหตุการณ์ อยู่ระหว่างจัดทำ มาตรการเชิงป้องกัน เพื่อลดความเสี่ยงที่เกิดขึ้นซ้ำ	สาเหตุที่แท้จริงของเหตุการณ์ อยู่ระหว่างจัดทำ มาตรการเชิงป้องกัน	เหตุการณ์ที่เกิด สามารถจัดการแก้ไขได้แล้ว / ฝ้าติดตามอย่างใกล้ชิด	เหตุการณ์ที่เกิด อยู่ระหว่างการ จัดการแก้ไข	ได้ถูกรายงาน และ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการตรวจสอบจากหน่วยงานที่กำกับดูแลทั้งภายในหรือภายนอก

เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงด้านผลกระทบ (Impact Assessment Criteria)

เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงด้านผลกระทบ เป็นเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้สำหรับพิจารณา ระดับความเสียหาย หรือความรุนแรงที่อาจจะเกิดขึ้น เมื่อความเสี่ยงที่ระบุไว้เกิดขึ้นจริง โดยการประเมินผลกระทบ ของความเสี่ยง สามารถ ประเมินเป็นมูลค่าความเสียหาย (ด้านการเงิน) เพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดว่า ระดับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อ องค์กรในภาพรวมอยู่ในระดับใด กรณีที่การประเมินผลกระทบของความเสี่ยงไม่สามารถ ประเมินเป็นมูลค่าความเสียหาย ได้ ผู้ประเมินสามารถพิจารณาเกณฑ์การประเมินผลกระทบในด้านอื่นๆ เช่น

ตารางที่ 3 เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงด้านผลกระทบ (Impact Assessment Criteria)

เกณฑ์	ไม่มีนัยสำคัญ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	มาก
ผลกระทบ	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
I1: ด้านชื่อเสียง และภาพลักษณ์	การกระจายข่าวใน บริเวณท้องถิ่นระยะ แคบ (หลายจังหวัด) แต่ ไม่ส่งผลกระทบต่อ ชื่อเสียงขององค์กร	มีการกระจายข่าวใน บริเวณท้องถิ่นระยะ แคบ (หลายจังหวัด) เป็นเวลา 1 วัน ซึ่งอาจ ส่งผลกระทบต่อ ชื่อเสียงขององค์กร	มีการกระจายข่าวทั่ว ประเทศผ่านสื่อต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ หรือโซเชียล มีเดีย อย่างรวดเร็วเป็น เวลา 1 วัน ซึ่งอาจ ส่งผลกระทบต่อ ชื่อเสียงขององค์กร	มีการกระจายข่าวทั่ว ประเทศผ่านสื่อต่างๆ อย่างรวดเร็วเป็นเวลา 2 วันติดต่อกัน ซึ่งอาจ ส่งผลกระทบต่อ ชื่อเสียงขององค์กร	มีการกระจายข่าวทั่ว ประเทศผ่านสื่อต่างๆ อย่างรวดเร็วเป็นเวลา มากกว่า 2 วันติดต่อกัน หรือเผยแพร่ตามสื่อ ต่างประเทศ ซึ่งอาจ ส่งผลกระทบต่อ ชื่อเสียงขององค์กร
I2: ด้านการเงิน (ความเสียหายราย เหตุการณ์)	ระดับผลกระทบทาง การเงิน ต่ำกว่า 100,000 บาท	ระดับผลกระทบทาง การเงิน มากกว่า 100,000 แต่ไม่เกิน 150,000 บาท	ระดับผลกระทบทาง การเงิน มากกว่า 150,000 แต่ไม่เกิน 200,000 บาท	ระดับผลกระทบทาง การเงิน มากกว่า 200,000 แต่ไม่เกิน 250,000 บาท	ระดับผลกระทบทาง การเงิน มากกว่า 250,000 บาท
I3: ด้านกฎหมาย ระเบียบ และ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง	มีการละเมิด/ไม่ปฏิบัติ ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับเล็กน้อย แต่ สามารถแก้ไขได้รวดเร็ว	มีการละเมิดกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ แต่ สามารถแก้ไขเองภายใน องค์กร ได้โดยไม่ส่งผล กระทบถึงภาพลักษณ์ ชื่อเสียงขององค์กร	มีการละเมิดกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับรุนแรง โดยกระทบถึงภาพลักษณ์ ชื่อเสียงขององค์กร และ/ หรือองค์กรมีโอกาสที่ องค์กร จะถูกเรียกร้อง ค่าเสียหาย / เปรียบเทียบ ปรับ/ ฟ้องร้องดำเนินคดี	มีการฟ้องร้อง ดำเนินคดีทางกฎหมาย หรือเรียกร้อง ค่าเสียหาย / เปรียบเทียบปรับ	มีการฟ้องร้อง ดำเนินคดีทางกฎหมาย หรือเรียกร้อง ค่าเสียหาย / เปรียบเทียบปรับ และถูกสั่งให้ระงับการ ทาธุรกรรมใดๆ
I4: ด้านผู้รับบริการ	การให้บริการแก่ ผู้รับบริการ สามารถ ดำเนินการได้ตามปกติ	เกิดข้อร้องเรียนจาก ผู้รับบริการ แต่แก้ไข และชี้แจงข้อบกพร่อง ได้รวดเร็ว	เกิดข้อร้องเรียนจาก ผู้รับบริการ และไม่สามารถหาข้อสรุป จากข้อบกพร่องได้ตาม ระยะเวลาที่กำหนด และเริ่มส่งผลกระทบต่อ ความสัมพันธ์กับ ผู้รับบริการ	ผู้รับบริการ ขาดความ เชื่อมั่นในการใช้บริการ หรือสูญเสียผู้รับบริการ อย่างมีนัยสำคัญ	ผู้รับบริการ ขาดความ เชื่อมั่น และ/หรือขอ ยกเลิกใช้บริการของ องค์กรซึ่ง ส่งผลร้ายแรง ต่อการระดับความพึง พอใจการให้บริการใน อนาคต

ภาคผนวก ข : แผนภาพความเสี่ยงและระดับความเสี่ยงการทุจริตที่ยอมรับได้

ตารางที่ 4 แผนภาพความเสี่ยง (Risk Map)

ตารางประเมินความเสี่ยงรวม (Risk matrix)			ระดับโอกาสเกิด				
			เกิดขึ้นน้อยมาก	เกิดขึ้นน้อย	เกิดขึ้นปานกลาง	เกิดขึ้นสูง	เกิดขึ้นสูงมาก
			1	2	3	4	5
ระดับผลกระทบ	สูงมาก	5	5	10	15	20	25
	สูง	4	4	8	12	16	20
	ปานกลาง	3	3	6	9	12	15
	ต่ำ	2	2	4	6	8	10
	ไม่มีนัยสำคัญ	1	1	2	3	4	5

เส้นแบ่งขอบเขตความเสี่ยง (Risk Boundary)

ตารางที่ 5 ระดับความเสี่ยงการทุจริตที่ยอมรับได้ (Risk Appetite)

ค่าระดับความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	ความหมาย
20 - 25 คะแนน	สูงมาก (Extreme)	เป็นระดับความเสี่ยงที่องค์กรไม่สามารถยอมรับได้ และต้องมีแนวทางการควบคุม/ลด ความเสี่ยง (Treat/Reduce) และอาจจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนทรัพยากรที่เพียงพอและเหมาะสม เพื่อจัดหา/จัดทำมาตรการจัดการความเสี่ยงอย่างทันท่วงทีหรือภายใต้กรอบระยะเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ หากองค์กรคาดการณ์ได้ว่าความเสี่ยงนี้อาจไม่สามารถจัดการได้เอง อาจตัดสินใจในการถ่ายโอน/แบ่งปันความเสี่ยงบางส่วน (Transfer/Share) ไปยังบุคคลหรือองค์กรอื่น ช่วยรับผิดชอบ เช่น การว่าจ้างผู้ให้บริการภายนอกมาดำเนินการแทน การทำประกันภัย เป็นต้น เพื่อลดโอกาสเกิดหรือลดผลกระทบความเสี่ยงลง
10 - 19 คะแนน	สูง (High)	เป็นระดับความเสี่ยงที่องค์กรไม่สามารถยอมรับได้ และต้องมีแนวทางการควบคุม/ลด ความเสี่ยง (Treat/Reduce) อย่างเป็นระบบ รวมถึงการพัฒนาหรือปรับปรุงมาตรการจัดการความเสี่ยงให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างเพียงพอและเหมาะสม เพื่อให้ความเสี่ยงลดลงให้อยู่ในระดับความเสี่ยงที่องค์กรสามารถยอมรับได้
4 - 9 คะแนน	ปานกลาง (Medium)	เป็นระดับความเสี่ยงที่องค์กรไม่สามารถยอมรับได้ ซึ่งอาจมีมาตรการจัดการความเสี่ยงที่ยังไม่เหมาะสมเพียงพอ หรือเกิดจุดอ่อน/ข้อบกพร่องบางส่วนของกระบวนการควบคุมที่มีอยู่ จึงต้องมีการติดตามเฝ้าระวังและการรายงานอย่างใกล้ชิด หรือต้องจัดทำมาตรการ/กิจกรรมควบคุมเพิ่มเติม เพื่อลดความระดับความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่องค์กรสามารถยอมรับได้
1 - 3 คะแนน	ต่ำ (Low)	เป็นระดับความเสี่ยงที่องค์กรสามารถยอมรับได้หรือยอมรับความเสี่ยง (Accept / Take) ภายใต้การควบคุมที่มีอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งความเสี่ยงในระดับนี้ถือได้ว่ามีการจัดวางระบบการควบคุมได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสอดคล้องและครอบคลุมถึงสาเหตุของความเสี่ยง รวมถึงจัดให้มีการเตรียมความพร้อมในการรับมือต่อผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอย่างเพียงพอและเหมาะสม